

Veiledning til NTNUs standardavtale om masteroppgave/prosjektoppgave i samarbeid med bedrift (til standardavtale fastsatt 20.01.2012)

Generelt

Å ta oppgave i samarbeid med bedrift gir studentene mulighet for nærmere kontakt med arbeidslivet samtidig som bedriften kan få løst en oppgave som bedriften ellers ikke har kompetanse til. Bedriften vil etter standardavtalen få en ikke eksklusiv bruksrett til resultatet av oppgaven og på den måten kunne nyttiggjøre seg resultatet også i senere sammenheng innenfor bedriftens virksomhet. Også for NTNU kan dette gi en merverdi ved at det blir tettere kontakt mellom universitetet og næringslivet eller andre virksomheter.

Denne veiledningen er ment å gi partene større bevissthet og bedre forståelse for partenes situasjon og på den måten bedre samarbeidet og forebygge interessemotsetninger. Veiledningen er utarbeidet i samarbeid med Tekna (fagforeningen for teknologer, realister og naturvitere) og studentrepresentanter.

Publisering (punkt 3 og 4)

Fra universitetets side er det et mål at det er størst mulig åpenhet om på hvilket grunnlag en akademisk grad er tildelt. Masteroppgaven er en særlig viktig del av graden. NTNU har også lagt til rette for at masteroppgaver kan bli publisert i NTNUs institusjonelle arkiv på internett. På den måten vil oppgavene også være lett tilgjengelig for allmennheten og komme samfunnet til nytte. Det er imidlertid adgang til helt eller delvis utsatt offentliggjøring, maksimalt i tre år. Behovet for utsatt offentliggjøring skal begrunnes. Dersom det skal inngå taushetsbelagte opplysninger i oppgaven, f.eks bedriftshemmeligheter, bør det vurderes om dette kan fremkomme i et vedlegg til oppgaven slik at dette kan unntas, mens resten kan være offentlig. Er det inngått avtale om utsatt offentliggjøring ved oppstart av oppgaven, bør partene når oppgaven leveres, på nytt vurdere om det fortsatt er behov for dette.

Særlig om medforfatterskap - Vancouver-reglene

Når det gjelder studentarbeid forutsettes det at dette er et selvstendig arbeid. For masteroppgaver er dette eksplisitt sagt i universitets- og høyskoleloven. Spørsmål om medforfatterskap kan likevel oppstå ved publisering. De medisinske tidsskriftene har laget egne publiseringsregler – Vancouver-reglene. Reglene er å regne som kjøreregler eller retningslinjer og de blir brukt som veiledning også på andre fagområder. Det dreier seg derfor ikke om rettslig forpliktende regler, men de gir god veiledning bl.a om medforfatterskap. For å bli regnet som medforfatter, må man ha bidratt vesentlig til:

- a) planlegging, utforming, innhenting av data eller analyse og tolking av data,
- b) utarbeidelse av selve manuskriptet eller kritisk revisjon av innholdet og
- c) godkjenning av endelig manuskriptversjon.

Alle tre betingelser må være oppfylt. Arbeid med for eksempel innsamling av data eller generell veiledning er ikke nok i seg selv. Hver medforfatter må ha bidratt tilstrekkelig til å kunne ta offentlig ansvar for passende deler av innholdet. Alle andre som har bidratt, men uten å tilfredsstille kravene til medforfatterskap, nevnes under «takktil» eller på andre måter. Oppdatert versjon av Vancouver-reglene finnes på International Committee of Medical Journal Editors' nettsted. Om medforfatterskap se http://www.icmje.org/ethical_1author.html

Rettigheter til oppfinnelser, vitenskapelige verk, design og varemerker skapt av studenter (punkt 3)

a) Generelt

Det er ikke noen særskilt lovregulering av immaterielle rettigheter for studenter. De har dermed lik rett som andre til det de måtte frembringe eller skape slik rettstilstanden angir på det enkelte området.

Det rettslige utgangspunktet er at den som har frembrakt en immateriell rettighet, har denne retten alene. Retten innebærer at den som har skapt rettigheten råder over hvordan rettigheten, eks oppfinnelsen, skal anvendes.

Informasjonen nedenfor fokuserer av praktiske grunner på patenterbare oppfinnelser og legger Arbeidstakeroppfinnelsesloven¹ til grunn. Denne regulerer arbeidsgivers rett til å få overført retten til oppfinnelser som arbeidstakere gjør og arbeidstakers krav på godtgjørelse for overføringen.

Dersom oppfinnelsen oppnår patent, etableres en enerett til nærings- eller driftsmessig utnyttelse i ethvert henseende. Eneretten vil gjelde både overfor bedrifter, veiledere og andre som kan ha interesse av å utnytte oppfinnelsen, herunder andre studenter.

Der en student må anses å ha frembrakt en patenterbar oppfinnelse helt eller delvis i et *arbeidsforhold*, vil arbeidsgiver etter Arbeidstakeroppfinnelsesloven kunne kreve retten til oppfinnelsen helt eller delvis overført til seg, se nedenfor i punkt c).

Det vil ikke bryte med eneretten om universitetet benytter oppfinnelsen i videre forskning mv, ettersom det normalt ikke vil ha preg av næringsvirksomhet. Det er snarere i tråd med et viktig trekk ved patentinstituttet; at samfunnet i vid forstand gis tilgang på den kunnskapen som ligger bak oppfinnelsen og som er nærmere angitt i patentsøknaden.

b) Flere oppfinnere

Dersom mer enn en person har gitt et innovativt bidrag til frembringelsen av en oppfinnelse og det derfor er flere oppfinnere, vil det rettslige utgangspunktet bli at rettighetene ligger i et sameie. Det vil være situasjonen enten studentens medoppfinner er ansatt ved universitetet, ansatt i bedriften, er en medstudent, eller en ekstern oppgaveveileder.

Det interne eierforholdet (sameiebrøken) vil måtte fastsettes med utgangspunkt i medoppfinnernes relative bidrag. Det er kun innovative bidrag som vil telle med her. At en bedrift stiller til rådighet sitt utstyr og forbruksmateriell for verifiseringsforsøk representerer

---

¹ Lov av 17. april 1970 om retten til oppfinnelser som er gjort av arbeidstakere
<http://www.lovdata.no/all/hl-19700417-021.html>

ikke i seg selv et slikt bidrag. Medeierskap i en slik sammenheng kan likevel sikres for bedriften ved å gjøre avtale med oppfinnerne om erverv av rettigheter dersom tiltaket resulterer i en oppfinnelse.

c) Spesielt om forholdet der studenten har vært ansatt i bedriften; sommerjobb mv

Når studenter tar oppgave i samarbeid med bedrift, er dette til studieformål. Studenten skal derfor ikke være ansatt og motta lønn. Dersom studenten tidligere har arbeidet i bedriften, f.eks sommerjobb eller har ekstrajobb der og gjør en oppfinnelse knyttet til bedriftens virksomhetsområde, kan det oppstå spørsmål om oppfinnelsen er gjort med basis i studiene eller arbeidsforholdet.

Dette må løses ut fra en helt konkret vurdering av de forhold som har dannet bakgrunnen for at oppfinnelsen kom til. Et sameie mellom student og bedrift kan også tenkes i en slik situasjon, der oppfinnelsen er unnfanget som et resultat av studier og arbeid i samvirke.

Er oppfinnelsen gjort helt eller delvis på basis av arbeidsforholdet, vil bedriften etter Arbeidstakeroppfinnelsesloven ha rett til å overta oppfinnerrettigheter. Det kan da knytte seg plikt til å betale et rimelig vederlag etter lovens § 7 i slike situasjoner.

Avtaler om overdragelse av oppfinnelse eller avtale om bruk utover bedriftens virksomhetsområde (punkt 3 b)

Ettersom oppfinneren har rett til sin oppfinnelse, forutsetter det særskilt avtale med studenten om overføring av rettigheter dersom bedriften eller andre skal ha eiendomsrett eller eksklusiv bruksrett til resultatene eller bedriften ønsker å bruke resultatene utenfor sitt virkeområde.

Ved overdragelse av rettigheter råder avtalefrihet. Partene kan derfor rettsgyldig gi avtalen det innholdet de ønsker med et par begrensninger:

- Retten til å bli navngitt i patentsøknad som oppfinner kan ikke fraskrives
- Retten til rimelig vederlag etter Arbeidstakeroppfinnelsesloven § 7 kan ikke på forhånd fraskrives (forutsetter etter loven et arbeidsforhold)

Disse begrensningene suppleres av de alminnelige rettskrav til gyldige avtaler:

- Avtalen må være inngått slik at overdragelsen er dekket av overdragerens frie vilje
- Det må ikke stride mot god avtale- og forretningsskikk å gjøre avtalen gjeldende
- Avtalen om overdragelse må ikke virke urimelig

NTNU påtar seg ikke noen rolle som rådgiver for studenter ved inngåelse av avtale med bedriften. Studentene kan imidlertid vurdere sitt behov for slik støtte gjennom fagforening mv.

Godtgjørelse til studenten (punkt 3 b)

Hvis verdien av bedriftens bruk av oppgaveresultater overstiger NOK kr 100.000, skal studenten ha et rimelig vederlag, jf standardavtalens punkt 3 b). Med dette menes innkomme

inntekter etter at utgifter til ervervsmessig utnyttelse, herunder kostnader forbundet med rettighetssikring og kommersialisering, er trukket fra.

Ved fastsettelse av vederlaget til studenten skal det tas hensyn til oppfinnelsens verdi/verdien av resultatet, omfanget av den rett bedriften har overtatt og den betydning bedriften kan ha hatt for oppfinnelsens tilkomst. Vi har her tatt utgangspunkt i vederlagsbestemmelsen i Arbeidstakeroppfinnelsesloven § 7 slik at vederlaget til studenten i utgangspunktet skal være tilsvarende som overfor ansatte. På den måten vil bedriftens fremtidige utgifter, dersom de ønsker å overta retten til en oppfinnelse, være forutsigbart.

Konfidensialitet (punkt 5)

Studenter som får innsyn i informasjon om bedriften som er konfidensiell (typisk forretningshemmeligheter) og inngår avtale om taushetsplikt, vil være underlagt de alminnelige reglene om straff og erstatning ved eventuelt brudd på taushetsplikten. NTNUs standardmal for konfidensialitet skal benyttes dersom det er behov for slik avtale mellom student og bedrift.

Taushetsplikt for sensor

Den som sensurerer masteroppgaven vil ha taushetsplikt etter Forvaltningsloven² § 13 for opplysninger om tekniske innretninger og fremgangsmåter samt drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningen angår, dvs. “forretningshemmeligheter”. Taushetsplikten vil gjelde både for intern sensor ved NTNU og den som oppnevnes som ekstern sensor. Hvis oppgaven skal være undergitt utsatt offentliggjøring etter punkt 4, bør begrunnelsen være “forretningshemmeligheter” som da vil medføre at også ekstern sensor har taushetsplikt.

Sensorene vil også ha taushetsplikt for opplysninger om “noens personlige forhold” etter samme bestemmelse i Forvaltningsloven hvis det er følsomme opplysninger som kan identifisere personer.

---

² Lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker
<http://www.lovdata.no/all/hl-19670210-000.html>